

Alte Drucke

**F. IOAN. DVNS || SCOTI, || ORDINIS MINORVM, ||
THEOLOGORVM OMNIVM || EMINENTISSIMI, || Atque
Academiae subtilium Antesignani, || Quæstiones Tertij ...**

Duns Scotus, Johannes

Venetiis, 1580

DISTIN. XXVI.

Nutzungsbedingungen

Die Digitalisate des Francke-Portals sind urheberrechtlich geschützt. Sie dürfen für wissenschaftliche und private Zwecke heruntergeladen und ausgedruckt werden. Vorhandene Herkunftsbezeichnungen dürfen dabei nicht entfernt werden.

Eine kommerzielle oder institutionelle Nutzung oder Veröffentlichung dieser Inhalte ist ohne vorheriges schriftliches Einverständnis des Studienzentrums August Hermann Francke der Franckeschen Stiftungen nicht gestattet, das ggf. auf weitere Institutionen als Rechteinhaber verweist. Für die Veröffentlichung der Digitalisate können gemäß der Gebührenordnung der Franckeschen Stiftungen Entgelte erhoben werden.

Zur Erteilung einer Veröffentlichungsgenehmigung wenden Sie sich bitte an die Leiterin des Studienzentrums, Frau Dr. Britta Klosterberg, Franckeplatz 1, Haus 22-24, 06110 Halle (studienzentrum@francke-halle.de)

Terms of use

All digital documents of the Francke-Portal are protected by copyright. They may be downloaded and printed only for non-commercial educational, research and private purposes. Attached provenance marks may not be removed.

Commercial or institutional use or publication of these digital documents in printed or digital form is not allowed without obtaining prior written permission by the Study Center August Hermann Francke of the Francke Foundations which can refer to other institutions as right holders. If digital documents are published, the Study Center is entitled to charge a fee in accordance with the scale of charges of the Francke Foundations.

For reproduction requests and permissions, please contact the head of the Study Center, Frau Dr. Britta Klosterberg, Franckeplatz 1, Haus 22-24, 06110 Halle (studienzentrum@francke-halle.de)

urn:nbn:de:gbv:ha33-1-150218

Arendum fidem acquisitam. Sed posita fide acquisita credibili præsentē, potest intellectus per habitum infusum credere, dum modo voluntas non contra moueat, nec plus requiritur. & esto q̄ requiratur motio positua voluntatis, etiam sufficit voluntas ad sic mouendum in puris naturalibus, q̄ a posito vero supernaturali p̄sentē intellectui, posset voluntas mouere intellectum ad intelligendum illud, dūmodo in intellectu esset habitus inclinans intellectum in illud, sicut est in proposito. ¶ Et ad secundum, quando * dicitur quod principale agens debet esse dispositum, dico q̄ sicut in instrumento artificiali sufficit acuties ad hoc q̄ virtus motiua moueat ipsum ad sciendum, nec requiritur similis dispositio in principali mouente, vel dispositio illi proportionata. Sicut in virtute motiua. ita hic ad hoc q̄ voluntas moueat intellectum ad credendum credibile, sufficit dispositio intellectus, & non est necessariū supernaturalem dispositionem proportionalem illi poni in voluntate, nec ad hoc q̄ difformiter operetur per instrumentum requiritur talis dispositio proportionalis in voluntate, quia is est in actu credendi perfectior & minus perfectior, sed sufficit proportionalis dispositio in intellectu differens secundum quod gradus differentes in perfectione sunt in actibus.

Scilicet supra in princ. huius diff. Dist. 1. Dist. 2.
AD SECUNDVM quæ situm potest dici * q̄ quilibet habitus intellectualis habet unitatē ex unitate sui primi obiecti, in * quo habitus virtualiter cōtinetur, sicut in sua causa partiali, sicut geometria dicitur vnus

habitus ex unitate lineæ, in qua C linea omnia alia quæ deducunt in scientia illa virtualiter continentur mediatus vel immediatus. ¶ *fm q̄ se habent ad illam, tñ * si Dist.* alia explicita in scientia continentur sub proprijs rationibus in se, nō autē vt continentur in aliquo vno primo subiecto, forte tot sunt habitus, quot conclusiones distincte specie sunt demonstratae. ¶ *Dist.* Et non * potest autē dici q̄ nō in fusa habeat unitatē ex obiecto primo. S. Deo, quia Deus nō mouet in ratione obiecti ad cognitionē omnium credibilium, nec in Deo, vt in obiecto concipiuntur omnia credibilia, vt ex illo deduci possunt, licet contineantur omnia vt cā effectiua omnium. * ideo oportet dicere q̄ habeat unitatē, vel ab unitate reuelantis credibilia, quia omnia reuelantur a fide vt reuelata a Deo, & hæc formalis ratio est vna in omnibus secundum op̄i. supra dictam. vel q̄ habeat unitatē in se formaliter ex seip̄a, quam uis illā effectiue habeat a Deo & non habeat unitatē ex aliquo vt obiecto, sicut scientiæ causalitē ab obiecto.

EST AUTEM SPECIES &c.

DISTIN. XXVI.

QUÆSTIO VNICA.

Vtrum species sit virtus theologica distincta a fide, & charitate.

IRCA istam, 25. vtrū dist. in qua magister agit de hoc, quæritur vnū. Vtrum. i. si spes, scilicet sit virtus theologica distincta a fide,

A fide, & charitate. Quod nō, quia
*et in. xx. nulla passio est virtus. spes est
 vi. vide passio ex. 2. Ethicorum. ergo.*

¶ Præterea nulla virtus theo-
 logica determinat medietatem
 inter duas malitiarum, spes deret
 minatur tale medium. ergo. pro-
 portio batio ma. quia ubicunque est
 medium et medium duarum malitiarum
 i. di. aia. ibi potest esse defectus & ex-
 cessus, sed intendendo in Deum
 per desiderium non potest esse
 excessus, sicut patet in alijs vir-
 tutibus theologicis. non enim
 potest homo nimis credere in
 Deum vel diligere Deum. pro-
 batio min. quia spes determinat
 mediū inter p̄sumptionē & de-
 sperationē, sicut inter duas mali-
 tias. ¶ Præterea, virtus theologi-
 ca non est in nobis, nisi a Deo
 immediate infundere illam sed
 absque infusione Dei convenit
 hīc sp̄e respectu corū respectu
 quorū ponitur cōiter. p̄bo, q̄a
 per sp̄e acquisitā convenit spe-
 rare promissum hominis vera-
 cis. igitur multo maius per sp̄e
 acquisitam convenit sperare
 promissum Dei, qui est summe
 verax.

¶ Præterea, duo perfectibili-
 lia respectu eiusdem obiecti
 numero sufficienter perficiuntur
 duabus perfectionibus, sed
 in anima non sunt nisi duæ po-
 tētiæ perfectibiles respectu ob-
 iecti increati, scilicet intellectus
 & voluntas, igitur sicut intellec-
 tus sufficienter perficitur vno
 habitu, qui est fides talis ob-
 iecti, ita & voluntas respectu eius-
 dem sufficienter perficitur vno
 habitu qui est charitas. igitur
 nō erunt nisi duæ virtutes theo-
 logicæ. ¶ Quod si dicatur esse
 tres partes imaginis, & secun-
 dū eas tres requiri habitus eas

perfectientes. ¶ Contra. quia C
 duæ partes imaginis pertinent
 ad intellectum, & vna sola ad
 voluntatem, igitur si secundum
 illam distin. requirerentur * di-
 stincti habitus, tunc duo habi-
 tus theologici ponerentur in
 parte intellectiva, & vnus solus
 in voluntate, quod est manife-
 ste falsum, quia spes secundum
 aliquos non ponitur esse virtus
 intellectualis. ¶ Contra. prima
 ad Corinth. 13. Nunc autem ma-
 nent fides spes charitas, tria
 hæc.

IN ISTA QVÆTSIO.
 ne fundamentum est auctoritas
 apostoli iam dicta, cui innitun-
 tur sancti tractando de ista ma-
 teria, tñ si * auctoritas contem-
 neret innitendo rōni naturali
 tñ, cū fm eā pluralitas sit vitan-
 da ubi non apparet necessitas po-
 nendi pluralitatem, & in propo-
 sito non videatur esse necessi-
 tas ponendi tertiam virtutem
 theologicam distinctam a fide
 & charitate, * negaretur sp̄e esse
 virtutem distinctā a fide & cha-
 ritate. ¶ Minor autem huius ra-
 tionis posset fm eos probari ex
 parte voluntatis dupliciter.
 ¶ Primo probatur. quia volun-
 tas eadem virtute disponit suf-
 ficiēter ad velle ordinatū & nol-
 le ordinatū. probō, quia nō pōt
 esse ordinatū nolle nisi respec-
 tu eius cuius oppositū est ordi-
 natum velle, quod confirmatur
 p̄ illud primo de animal. Rectū
 est iudex sui & obliqui. eodem
 etiam sufficienter disponitur ad
 amandū bonum præsens, & de-
 siderandū bonum absens. Hoc
 etiam probatur rōne & auctori-
 tate. Rōne sic, quia eodē tendit
 aliquid terminū non habitū, &
 quiescit in habito, sicut patet
 Sco. sup. iij. Sen. B de

a. l. qui au-
 floritatē
 contemne-

u. Phy. 12.
 50.

a. l. nega-
 res.

1. c. 25.

de graui. Et auctoritate Aug. 9.
 A de trin. c. ult. Appetitus inhi-
 ans sit amor fruētis. Igitur si sit
 aliquis habitus quo voluntas
 sufficienter disponitur ad ordi-
 natum velle respectu frui vel vel-
 le respectu boni præsentis ille
 sufficiet ad omne velle ordinatum
 quod est desiderare, & ad
 omne nolle ordinatum, sed per
 solam charitatem sufficienter
 disponitur voluntas supernatu-
 raliter ad amandum omne dili-
 gibile vel fruibile præsens. ¶ Se-
 cundo. ista minor probatur, quia
 amicitia acquisita sufficit ad
 omne velle ordinatum circa ami-
 cum, & hoc tam ad velle deside-
 rij quam ad velle quod est ama-
 re præsens, quod est ad nolle quod
 est oppositum * amico. sed non
 est minus sufficiens amicitia in-
 fusa quantum a multitudine ob-
 iectorum quam amicitia acqui-
 sita cum * charitas * latissime se
 extendat ad omnia diligibilia ex
 charitate. ergo. ¶ Secundo ex par-
 te intellectus, quia si esset ali-
 quis habitus non posset poni in
 intellectu. quia actus intellectus
 in cōi est intelligere. ergo om-
 nis habitus in intellectu erit cir-
 ca aliquod intelligere. Intellige-
 re autem respectu obiecti sup-
 naturalis non est nisi credere.
 ergo &c. ¶ Tenendo conclusio-
 nem istam posset dici quod spes
 aggregat in se quodammodo
 duas virtutes. scilicet fidem & chari-
 tem, actus enim spei qui est ex-
 pectare includit certitudinem,
 & hæc certitudo pertinet ad in-
 tellectum & fidem. includit etiam
 desiderium quod pertinet ad vo-
 luntatem. & si sit desiderium
 meritorium pertinet ad chari-
 tatem quæ perficit voluntatem.
 Sicut igitur expectatio perfecta

& meritoria includit certitudi-
 nem intellectus & desiderium
 voluntatis ordinate, ita spes vt
 virtus perfecta diceretur inclu-
 dere per quandam aggregatio-
 nem fidem & charitatem. Et
 secundum hoc poneretur vir-
 tus tertia non formaliter nec
 simpliciter. sed secundum quod
 aggregat formaliter in se duas
 virtutes. ¶ Quia tamen deside-
 rium non habiti potest esse vo-
 luntatis sine charitate, & totus
 actus spei, & ipsa spes potest esse
 informis, ideo melius videtur
 esse ponendum quod species
 intantum conuenit cum fide quod
 non est alia virtus. Non enim est alius
 habitus formaliter vniuersalis
 & particularis, sicut patet in
 omnibus habitibus intellectu-
 alibus, sed fides est respectu vni-
 uersalis, quia fide teneo omne
 iustum finaliter esse saluandum.
 & spes est respectu particularis. p
 quia spe teneo me iustum fina-
 liter esse saluandum. igitur non
 est alius habitus huius & illius.
 ¶ Confirmatur, quia desperans
 non dicitur odire, sed diffidere.
 Nec persuadetur vt amet vel op-
 tet. quia optaret si crederet illud
 esse possibile. sed persuadet
 vt credat illud esse possibile a se
 attingi. Secundum hoc dicitur
 fides esse omnium articulorum
 reuelatorum pertinentium ad
 quascunque personas & ad que-
 cunque tempora. Spes autem est
 quædam fides. quia de reuelatis
 pertinentibus ad seipsum, g
 habet fidem. & tantum perti-
 nentibus ad futura. nec illa spe-
 cificatio variat habitum. hinc
 nec in alijs habitibus intellectua-
 libus, sed est idem habitus speci-
 ficationem quandam habens ex
 parte obiecti. Non ergo ponitur
 ter-

a. l. am-
 si.

a. l. volun-
 zas.

a. l. per la-
 siudine.

A tertius habitus, sed fides quantum ad quædam . puta quantum ad futura pertinentia ad ipsum credentē, dī spes, cū tñ fides se extendat ad personam credentem & ad alias. ¶ Quod si dicat futuritionem in aliquo variare obiectū, & ita distinguere spem ab alijs virtutibus. ¶ Cōtra. ¶ Primo, quia idem est habitus vniuersalis & particularis, sicut patet in omnibus habitibus intellectualibus, cū igitur de ista, omnis finaliter iustus saluabitur sit fides, igitur & de ista. ego si sim finaliter iustus saluabor . est fides. ¶ Secundo, quia si futuritio sit formalis rō obiecti . ergo spes non est virtus theologica . quia nō respicit eternū pro obiecto sū hoc sed aliquid tēporale, quia temporalitas esset formalis rō obiecti. ¶ Tertio, si futuritio requirat propriū habitū.

¶ pari rōne & pteritio . & ita non erit idem habitus fidei de pteritis & futuris. ¶ Qui teneret viā istam posset dicere qd sicut in aīa sunt duæ potentie nate attingere Deū in rōne obiecti, s. intellectus & voluntas, & hoc p actus elicitos ab eis. Ita & sufficienter perficitur utraq; potentia unico habitu respectu vnius obiecti, & ita sicut intellectus superficialiter perficit respectu illius obiecti p habitū fidei infusum, ita & voluntas p charitatem, & saluarentur dicta de spe, quia est tertius habitus includens per aggregationē hos duos habitus. ¶ Vel probabilius qd est quædam fides particularis respiciens bona futura ab illa persona attingenda, & quo ad hoc distinguitur a fide absolute sumpta quæ interminate respicit omnes personas & omnia

credibilia quorumcunque temporum. ¶ Via ista nō placet, quia videtur obuiare auctoritatibus sanctorum innitentibus dicto Pauli. Quare.

ALIO MODO posset dici *r. Cor. 13* qd cū contingat excessiue sperare bonū futurū sicut patet in presumente, & diminute, vt patet in desperāte, illa passio, q̄ est spes futuri boni, indiget moderamine, & per consequēs ille habitus moderatiu⁹ cū sit respectu obiecti æterni, qd consequitur sperans, pōt esse habitus theologicus, & vocatur spes quia p hoc intelligit habitus moderās passionem quo quis tendit in bonum æternum consequendum.

CONTRA hoc obicitur. ¶ Primo, quia tunc esset spes virtus moralis, non theologica, quia virtus moderatiua passionū moralis est. quilibet enim moraliter pfectus indiget omnibus habitibus respectu passionum, quæ nate sunt esse diminute vel excessiue. ¶ Secundo, quia tunc esset aliquis timor infusus qui tamen non esset virtus theologica, quia non esset respectu boni increati, sed respectu mali tantum, habitus autem theologicus est respectu boni increati.

ALIO MODO dicitur *Hen. vidi* quare. 8. quodlibet. *Hen. qd. 15.* qd spes distinguitur a charitate licet habeat perficere eandē potentiam, scilicet voluntatem. quia spes est in irascibili, charitas in concupiscibili, & illa non solum in appetitu sensitivo sed etiam in voluntate distinguuntur, quod probatur quadrupliciter. ¶ Primo per obiecta. ¶ Nā obiectum concupiscibile est bonū delectabile. ¶ Obiectū autē

R 3 ira.

*Hic in lē-
teramag-
& alijs
copiose.*

D

*Hen. vidi
Bo. di. pra
sent. q. 5.*

A irascibilis est bonum arduum. Bonum delectabile est bonum concupitum a concupisciente pp modum eius. bonum arduū ē bonum appetitum quo voluntas appetit superare oīa sibi contraria, sed iste duē conditiones quæ sunt eiusdem boni nō sub eadem rōne obiecti, nō tm sunt conditiones boni vt nunc, sed ēt boni simplr. igit non tm sunt boni vt est appetitus sensitui, sed ēt vt est obiectū voluntatis. sic igitur iste duē conditiones accidentales distinguūt irascibile & concupiscibile nō tm in appetitu sensitui, sed ēt in voluntate. ¶ Secundo sic, irasci est actus solius irascibilis, conuenit autem irasci non tantum ex passione, quæ est in appetitu sensitui, sed ēt quæ est in voluntate. Irascimini & nolite peccare. in Plal. igitur actus ille est respectu voluntarij, & ita irascibilis erit in voluntate.

¶ Tertio probatur hoc ex cōparatione diuersorum actuum adinuicem, quia concupiscibili volenti in contemplatione quiescere qñque insurgit voluntas ad impugnandum vitia impedientia contemplationē, & sic impugnando impedit contemplationē. nulla aut eadē vis hēt actū impeditiui sui ipsius in actu principali. igit concupiscibilis q̄ querit delectari nō insurgit expugnando per quam expugnationē impediāt sua delectatione. igitur est alia vis.

¶ Quarto declaratur hoc per actus diuersos pertinentes ad irascibile in appetitu sensitui. quare in H. quia oēs illi actus vñr & que necessarij in voluntate, igitur quæ rōne ponit irascibilis in appetitu sensitui, pari

rōne & in voluntate. ¶ Additur C q̄ concupiscibilis est principalis potentia, irascibilis aut est quædam vis eius, sicut in sensitiua omnes passionēs irascibilis oriuntur ex passionibus concupiscibilis, & terminant ad eas, sic in voluntate irascibilis est propugnatrix concupiscibilis.

C O N T R A illam opi. ar. guo. Et primō contra primam rōnem quæ procedit de obiecto, & quia illud de bono arduo posset bñ & male intelligi. q̄to quid intelligitur per bonum arduū. ¶ Aut bonum absens. ¶ Aut non solum hoc, sed excedens facultatem potentie, cui dicitur arduum.

¶ Aut tertio bonū appetibile id est amabile excedens omnia alia sibi cōtraria. ¶ Si primo modo. igitur irascibilis non erit in patria, & per cōsequens spēs nō succedit tentio, quia oportet q̄ tentio esset in eadem potentia & vi cum spē, quia succedit sibi. Et ita haberet pro obiecto suo arduum quod est bonū absens, si hoc esset q̄ intelligeret per nomen ardui quod est falsum. In patria. n. non erit bonū desiderabile absens. ¶ Si secundo modo, igitur in Deo non esset irascibilis, quia nullum est obiectū excedēs respectu eius, igitur nec tentio. cōsequens est falsum, quia non vñ negandum q̄ in Deo sit tentio respectu sui ipsius. igitur & antecedens. s. q̄ in habentibus spem, spēs sit habitus irascibilis. ¶ Si tertio modo, sic male ponitur bonum arduum obiectum spēs distinctū contra obiectum charitatis, quia charitas inter oēs virtutes maxime respicit Deū sub rōne appetibilis, quia sub rōne boni infiniti.

Amiti. q. Præterea aut intelligitur
 11. tri. a. * appetibilis ista in obiecto
 11. aptitudinaliter aut actualiter.
 a. l. appe. q. Si aptitudinaliter, quia. scriptū
 ualiter natum sit * appeti. hoc maxime
 a. l. appe. pertinet ad obiectum charita-
 11. tri. tis, quia ut dictum est, charitas
 respicit Deum vel obiectū suū
 suo rōne infiniti in se. Si actua-
 liter, hoc est, quia voluntas sic
 appreciatur, tunc male assignat
 appreciatio ista esse rō obiecti
 potentia vel vis, quia ipsa appre-
 ciatio actualis est, quia voluntas
 p actū suū appreciatur tū obie-
 ctum, hac aut appreciatio pas-
 sua actualis sequitur in obiecto
 rationem formale obiecti, for-
 malis autē rō obiecti alicuius
 potentia vel vis præcedit natura-
 liter actum illius potentia vel
 vis, igitur talis appreciatio non
 potest esse rō formalis obiecti
 D talis potentia vel vis.

q. Præterea, actus adæquatus
 irascibilis est irasci, sicut actus
 adæquatus intellectus est intel-
 ligere, sed irasci non pōt respice-
 re pro obiecto bonum arduum
 aliquo prædictorum modorū,
 q. irasci est appetere vindictā
 sue punitionis, ut dicitur scdo rēto-
 ri hoc autē appetere primo re-
 spicit pro obiecto, vel ipsam pu-
 nitionem vel ipsum punibile, &
 a. l. p. a. neutrum est * appetibile. igitur
 a. l. appe. irascibilis non respicit arduum.
 11. tri. Et hæc ratio improbat secundā
 rōnem pro opi. prædicta, quia si
 irasci est actus irascibilis, ex hoc
 sequitur q. non distinguitur a
 concupiscibili per rōnem boni
 ardui distincti a bono delecta-
 bili. Contra tertiam rationem
 arguitur, quia & si illud quod
 natum est impedire delectationem
 alicuius potentia per actū
 positivum sit expugnandum p

i quem actū ad hoc ut potētia
 quiete delectetur, tū quod natū
 est impedire tantum priuatiue
 nō oportet expugnare positivē,
 sed tantum priuatiue. i. fugien-
 do. Sed actus vitiosus non im-
 pugnat nec impedit positivē
 delectationem ordinatam con-
 cupiscibilis, quia non simul in-
 surgit talis actus quasi impe-
 diens actum concupiscibilis,
 igitur non oportet actum illū
 expugnare nisi tantum priuati-
 ue. i. fugiendo ne talis actus in-
 sit. Sed cuius est concupiscere
 obiectum honestum, eius est fu-
 gere obiectum inhonestum, igitur
 concupiscibilis expugnat. Præ-
 terea in ista opi. primo ponitur
 q. concupiscibilis non propu-
 gnat, quia illa pugna impedit
 delectationem, & postea nar-
 rando dicit q. concupiscibilis de-
 fenditur per irascibile, ne in sua
 delectatione perturbetur. ista vñ
 duo opposita, q. i. potentia pro-
 pugnant impedit concupiscibi-
 le, & q. non impedit, sed sal-
 uet eam in delectando. Ex isto
 ēt improbat quarta rō qua as-
 signantur illi diuersi actus in
 irascibili, posset ēt argui q. ali-
 qui istorum actuum nō conue-
 niant irascibili saltem in parte
 sensitiua, quæ non habet actum
 circa futurum ut futurum est.
 Qd addit in prima rōne q. con-
 cupiscibilis appetit aliquid con-
 cupitum a concupiscente ut cō-
 modum sibi, non ut probabile,
 quia in Deo non negatur cōcu-
 piscibilis, sicut nec delectatio
 perfectissima, & tamen non con-
 cupiscit aliquid tanq. comodo-
 dum sibi. Quantum ergo ad
 hoc, an in voluntate sit irascibi-
 lis & concupiscibilis pōt dimit-
 ti dubium vñ; ad dist. 34. Et si
 R 3 debeat

Quare
 Henr. viij
 supra.

debeant poni in voluntate poni vnt pp dist. virtutum moralium perficientiū voluntatē, nō aut pp di. virtutum theologiarum spei & charitatis, sicut ponit ista opi. ¶ Præterea, sicut vis præsupponit potentiam, ita & obiectum præsupponit obiectū eius. igitur actus ipsius vis includit actum potentie circa obiectum eius & aliquid additum, sed istud additum vniuersaliter est nobilius. apparet in omnib. actibus consequentibus & adidentibus sibi inuicem. igitur si irascibilis est vis & concupiscibilis est potentia, actus spei erit simpliciter nobilior actu charitatis, quod est falsum.

ad dñs

*In aliquibus origi-
bus origi-
ma libus po-
nitur vñ
lon pñ ex
plu in his.*

21

AD QUÆSTIONEM
igitur dico qd ipse est virtus theologica vnica & distincta a fide & charitate, quod persuaderetur sic, experimur in nobis hunc actum. i. desiderare bonum infinitum inesse nobis bonum, & hoc a Deo seipsum nobis liberaliter conferente, non quidem primo sed pp aliquid aliud acceptum sibi ordinatū ad aliud, vt propter merita. Iste actus est bonus, quia debite circumstantionatus. igitur ad ipsum potest esse virtus inclinans. ¶ Assumptū patet per circumstantias omnes discurrendo. ¶ Nam obiectū huius actus est bonū infinitū. Prima circumstantia includitur in hoc qd est desiderare qd est velle non absolute, sed absentes, Deus. n. viatori est absens in ratione obiecti perfecte hñdi, igitur velle tendens in ipsum sub tali ratione hñt ex ista parte circumstantiam debitam. ¶ Quod aut additur inesse nobis bonum, est circumstantia debita cui, quia istud bonum est debitum illi cui ap-

petitur esse bonum, nullum autem bonum sufficienter quietat appetitum, nisi sit infinitum bonum.

¶ Quod additur a Deo &c. notat circumstantiam debitam ex parte eius a quo, non. n. pot hoc bonum concitari nisi a Deo liberaliter se conferente. ¶ Quod additur non primo &c. notat dispositionem ex parte eius. i. quo ad istud bonum perueniat, qd notat dispositionē convenientem fm ordinationē diuinā ad hoc bonū consequendum, quia disposuit sapientia diuina non perfecte concitare se nisi aliquo pcepto. ¶ Patet igit qd ille actus est rectus, quia debite circumstantionatus. igitur ad ipsum potest esse virtus inclinans. Et hæc virtus est virtus appetitiua, qd actus hic expñs est actus appetitiuus, & circumstantie sunt circumstantie actus appetitiui. ¶ Hæc etiā virtus inclinans est virtus theologica. probō, quia respicit Deū pro obiecto immediato. nam p omnia alia quæ adducunt ipsi obiecto non tollitur rō obiecti, vt obiectum est, quia enim desidero illud mihi vel tali, vel tali, non tollitur quin desiderē illud vt obiectum, igitur illud circa quod est actus spei, est bonum infinitum & ita æternum, igitur est virtus theologica.

¶ Quod si diceretur desiderū includere absentiam obiecti, & ita conditionem temporalem in obiecto, ¶ Hoc non vñ probabile, quia fm eandem rationem formalem respicit species obiecti & tentio, sicut eadē rō formalis est tendendi in illud & quiescendi in eo, sed dñā est quia illud obiectū est diuersimode approximatum, qd absens vel

vel

*Quare in
astronomia
et physica
dicitur.*
A vel approximatum imperfecte
desideratur. pñs autem vel per-
fecte approximati amatur, si-
cut in naturalibus, ignis magis
& minus approximatus caulat
calore remissum & intensum,
non tñ calor in igne est minus
rō actiui in caufando vel calefa-
ciendo hoc vel illud. Similiter
sol caulat radiū rectum & re-
flectum, magis & minus distans.

¶ Ex hoc potest argui in propo-
sito, quia sicut in effectiui non
variatur rationem efficiendi quod
non pertinet ad per se rōnem
efficiendi, ita in finib. illud non
variatur rōnem finis, quod non
variatur rationem terminandi,
tale est esse abiens vel pñs mo-
do predicto. igitur non variatur
formaliter obiecti siue rati-
onem formalem eius. ergo.

¶ Confirmatur hoc quia talis
pñtia vel absentia non est nisi
mediante actu intellectus, qđ
intuitiue non vñ hoc est volun-
tati pñs, vt amabile quod videtur
enigmatice hoc est sibi pñs vt
desiderabile. diuersa autē pñtia
obiecti alicui potentia aliqua
do non variatur rationem forma-
lem obiecti.

¶ Si dicatur quod desiderare
bonum mihi variatur formalem
rationem obiecti quia commu-
tar bonum honestum in bonū
vile. ¶ Hoc fallum est, quia con-
ditio illa vel circumstantia, cui
non est conditio obiecti per se,
immo talis conditio potest addi sup
obiectum stante formali rōne
obiecti. sicut patet in fide, non
enim credendo Deum esse sal-
uatorem & beatificatorem oīum
bonorum, habeo aliud obiectum
formaliter a Deo de quo credo
qđ est trinus, & ceteros articu-
los. Sed per ista tantum compa-

ro eternum ad aliquod tempo-
rale, quā comparatio non dicit
nisi respectum rationis, & hoc
modo in proposito desiderare
mihi non dicit nisi respectum
voluntatis, de quo respectu ali-
quid modo tangam. oīs enim
potentia collatiua potest obie-
ctum suum cōparare ad aliud,
& in eo sic comparato causare
respectum rationis qui non in-
est ex natura rei sed ex actu po-
tentia, & ita sicut ratio compa-
randi obiectum suum, potest
causare in eo respectum ratio-
nis, sic & voluntas comparando
obiectum suum potest causare
in eo respectum aliquē qui potest
dici respectus appetitiuus, & ta-
lis cauitur in obiecto vñbili
per actum vñus, quando volun-
tas vñtur aliquo, & talis potest
dici causari in Deo quando vo-
lo illud bonum infinitum in se
esse mihi bonum, quia volun-
tas comparat istud bonum ob-
iectum ad aliud quadam com-
paratione, quā non est in eo ex
natura rei. ¶ Si obijcitur. ergo
voluntas sperans est mala, quia
vñtur fruendo referendo il-
lud ad aliud.

¶ Respondeo. non omnis cō-
paratio obiecti per voluntatem
ad aliud obiectum est compa-
ratio quā est vñus, sed tñ qñ cō-
paratur vt minus bonum ordi-
natum ad aliud tanquam ad
maius bonum consequendum
per illud. sic autē non est in pro-
posito, sed volūtas comparat il-
lud vt abundans bonum ad mi-
nus bonum, cui liberaliter con-
ceditur tanq̃ perficiendū ab eo.
Et hac est cōparatio liberalita-
tis, de qua loquitur Aug. 6. met.
¶ Si obijcitur contra hoc qđ nō
sufficiat ad virtutē theologicā

R. 4 habere

A habere bonum increatum pro obiecto, quia tunc fides acquisita & charitas acquisita essent virutes theologice. habet enim idem obiectum & sub eadē rōne obiecti cum fide & charitate infusus. ¶ Rñdeo, tres conditiones ponuntur pertinere ad virtutem theologicam. ¶ Prima est respicere Deum pro primo obiecto. ¶ Secunda habere pro regula primam regulam humanorum actuum, non autem regulam acquisitam.

¶ Tertia immediate infundi a Deo sicut a causa efficiēte, hæc distinguuntur, sicut alia est ratio obiecti, alia regula, alia efficientis. Si omnes tres requirantur ad virtutem theologicam, pater quod fides & charitas acquisitæ non sunt virtutes theologice, nec spes acquisita, quia deficiunt in tertia conditione, si prima sufficiat, vel etiam prima cum secunda sit spes acquisita potest poni virtus theologica, quia est circa Deum immediate, vt circa obiectum desiderando ipsum, vt bonum speranti, & si non speret illud in se fore, tamen sperat. i. desiderat illud sibi & non aliud. Similiter secunda conditio cōcurrit ibi, quia hñs spem acquisitam innititur immediate primæ veritati vt primæ rñe nostrorū actuum. Non. n. desiderat qd prudentia acquisita dicat desiderādo, sed qd veritas prima supernaturaliter ostendit esse desiderādum. ¶ Si obijciatur quod regula spei acquisita est fides acquisita, & non veritas prima.

¶ Dicitur pōt, qd si fides acquisita non sit in se prima regula, tñ in se respicit primam regulam, & ita omnis virtus hñs eam pro

regula non habet prudentiam naturalem po regula sed primā veritatem, & si non in ratione habitus tamen in rōne obiecti habitum regulantis. ¶ Quid si illæ duæ conditiones non sufficiant, oportet dicere consequenter qd theologia nō sit habitus theologicus. pōt. n. esse & non immediate infusa a Deo sed acquisita, & hoc tā ad assensum actuale q̄ habituale qui est fides acquisita, q̄ et quantū ad apprehensionē q̄ hñ ex doctrina, & tunc oportet multum restringere habitum theologicum, si duæ primæ conditiones de obiecto & regula non sufficiant sine tertia quæ est de agente, & tunc concludendum est qd spes licet ad hoc qd sit virtus theologica requiratur duas primas conditiones, & inquantū habet illas habeat pars propositi. completi. ¶ ue tñ hñ qd sit virtus theologica ex tertia conditione, ex hoc. qd ipsa est nata infundi, & si nō infundatur, non hñ ita perfecte sicut nata est haberi ex infusione, cum enim suprema portio communis immediate subdat Deo, non perficitur perfectissime ab aliquo creato, sed immediate a Deo perficiente. habitus aut qui natus est esse circa Deū immediate vt circa obiectū, & inniti sibi vt primæ regula immediate natus est perficere supram portionem, igitur licet aliquis habitus acquisitus possit hñi, non tñ perfectissimus, & per consequens sicut dictum est supra de fide, qd est aliqua acquisita, & cū hoc ēt necessario requiritur infusa, licet necessitas illius infusæ non possit probari prōne naturalē, eodē mō dicendū est in proposito de spe. Et sicut

illa saluatur theologica pp obiectum & regulam & aptitudinem, vt infundatur, quæ concluditur ex proportionem superiore recipientem, ita et arguitur in proposito de spe, licet aliqua spes possit esse acquisita sicut & alia.

ad. vii. quæ fides. ¶ Hæc est igitur prima conclusio solutionis quod respectu actus sperandi potest esse aliqua virtus theologica. ¶ Huic adiungitur quod ipsa non potest esse nec habens nec charitas, igitur tertia distincta ab istis. probatio minoris.

¶ Primo de fide, quia omnis actus fidei est credere, nullum desiderare est credere, ergo.

¶ De charitate probatur, quia charitas est suprema virtus affectiua, & per consequens supremus amor habitualis. Amor autem amicitie est simpliciter perfectior amore concupiscentie, igitur charitas inclinat ad amandum simpliciter amore amicitie, sed desiderare bonum infinitum esse bonum meum, non est amor amicitie, nec est nobilissimus, quia nobilissimus esse habet illud obiectum in se quam habeat in alio, vel quod sit comparatio eius ad aliud a se, igitur illud desiderare quod conclusum est prius non est actus charitatis.

¶ Præterea, sine tali desiderio potest esse actus charitatis intensius & remissius & medius. ¶ De remissio patet, quia possum remissive velle Deum in se esse bonum non desiderando illud mihi. ¶ Similiter patet de medio.

¶ De supremo patet, quia summè diligit se Deus, & summè beatus est, & tamen in hoc non desiderat formaliter se esse bonum alij amanti, nec oportet potentiam libere agentem necessario agere quantum potest.

¶ Probantur et hæc membra omnia per hoc quod non est necesse voluntatem habere duos actus in se, sed actus amandi Deum in se & desiderandi eum amanti sunt duo, igitur vnus potest esse sine alio. ¶ Hoc etiam probatur tertio, quia secundum Anselmum de casu diaboli. 14. & de concordia. c. 9. In voluntate sunt duæ affectiones. iustitiæ & commodi. Nobilior autem est affectio iustitiæ non solum intelligendo de acquisita & infusa, sed etiam de innata, quæ est libertas ingenerata, secundum quam aliquis potest velle aliquod bonum non in ordine ad se, secundum autem affectionem commodi non potest velle nisi in ordine ad se, & hanc haberet si esset præcise appetitus intellectiui sine libertate sequente cognitionem intellectiui, sicut appetitus sensituius sequitur cognitionem sensituiam. Ex hoc volo habere tantum quod cum amare aliquid in se sit actus liberior & magis communicatiuus quàm desiderare illud sibi, & magis conueniens voluntati in quantum habet affectionem iustitiæ saltem innatam. alius autem conueniat voluntati in quantum habet affectionem commodi, sequitur quod sicut illæ affectiones sunt distinctæ in voluntate, ita habitus inclinantes ad actus istos erunt distincti. Dico igitur quod charitas perficit voluntatem in quantum est affectiua affectione iustitiæ, & spes perficit eam in quantum est affectiua affectione commodi, & ita erunt distinctæ virtutes, non tantum ex actibus qui sunt amare & desiderare, sed etiam ex susceptiuius quæ

quæ

A quæ sunt voluntas secundum illam duplicem affectionem affecta. Ex obiectis autem non distinguuntur. scilicet per arduum & delectabile, ut dixit præcedens op. immo est omnino eadem ratio formalis utriusque obiecti, licet aliqua addantur hic quæ non ibi. Siquidem, esse excedens dicit conditionem non eius quod est esse obiecti, sed eius quod est esse a quo esse absens, dicit conditionem concomitantem istam tam in causa efficiente quam in fine, scilicet remotionem obiecti. Non autem dicit rationem formalem obiecti velle mihi, dicit conditionem cui, & velle ex meritis, dicit conditionem qualiter, sicut prius expositum est.

CONTRA VIAM ista quæ ponit desiderare actum spei, arguo quadrupliciter. **P**rimo sic. Desperans desiderat beatitudinem, quod probatur, quia tristatur de amissione beatitudinis, non autem tristatur de amissione alicuius nisi amati vel desiderati, igitur desperans desiderat aliquid, & non sperat, ergo.

Praterea. eodē possum amare aliquem amore amicitie & concupiscere illi bonum, nulum enim in se amo cui non velim bonum. igitur si ex charitate amatur quodlibet diligibile in se, ex charitate concupiscitur sibi bonum, & eodem etiam concupiscitur sibi bonum præsens & absens secundum illam auctoritatem Augu. 9. de trini. c. viii. igitur desiderare non est sperare.

Praterea. beatitudo naturaliter concupiscitur secundum Augu. 13. de trini. c. 5. igitur ad

hoc non est necessaria virtus supernaturalis.

Praterea. si spes est virtus inclinans ad desiderandum, igitur desiderare quod actus eius potest esse meritorius, præcipue cum sit virtus theologica, sed nullus actus est meritorius nisi elicitus vel imperatus a charitate. Si eliciatur a charitate, habetur propositum quod spes est charitas. si imperetur, igitur simul spes elicit, & charitas imperat illum, & per te verque est actus voluntatis. igitur voluntas habebit simul duos actus circa idem obiectum. quod videtur inconueniens.

AD PRIMVM horum dico, sicut dictum est, distin. 15. huius, quod velle conditionatum sufficit ad tristitiam, si non eneniat volitum conditionatum, desperans autem conditionaliter vult beatitudinem. id est desiderat eam si possit eam attingere, & quod intellectus errans ostendit sibi illam, tanquam impossibile attingi tristatur. Exemplum huius est ibi tactum de projiciente merces in mare timore repestatis, nisi cum absolute vellet, non projiceret, cum non cogaret, & tamen, quia elicit velle conditionatum ad non projiciendum, quia vellet non projicere si posset. igitur tristatur projiciendo illam. conditio propter quam vult projicere est simpliciter non voluita. Ita in proposito. ille desiderat beatitudinem, & vellet ipsam si esset sibi possibile. sed intellectus eius ostendit sibi contrarium. hæc conditio, sub qua vult, quia vult, si posset esse sibi possibilis, est voluita. ideo tristatur de opposito illius conditionis volute, & de illo quod sequitur ad illam. **D**ico igitur ad formam argumenti, q

Idem 8.
871. c.

A tūq̄ desperans desiderat deside-
rio conditionato. quia vellet si
posset. nō autem desiderat ab-
solute, quia ad absolute deside-
rare prælupponitur conceptio
intellectus ostendens sibi desi-
deratū sicut possibile desideran-
ti. q̄q̄ d. n. ostendit volūtati tā-
vel q̄ impossibile. vel voluntas oīno
vult illud. vel si vult illud te-
nuerit vult. Et hoc mō forte ve-
rū est q̄ dictū est in 2. lib. q̄ an-
gelus voluit aequalitatem Dei,
non absolute q̄ appeteret hoc
tanquā impossibile. sed velle cō-
ditionato, in quo sufficienter est
rō meriti & ē peccati. & ē si-
cut nunc tactū est rō gaudij &
& tristitiæ de opposito. igitur
actū spei præcedit aliqua fides
infusa vel acquisita pro quanto
desiderare absolute non pōt ēē
nisi eius quod ostendit possibi-
le. & illa possibilitas boni conse-
quendi ostenditur a fide appli-
cata ad bonū desiderabile. qd si
ostendatur tanquā impossibile
tunc eius non est desiderii ab-
solute, sed tñ conditionatum.
quia scilicet desideraret si non
esset talis apprehensio vel osten-
sio, & tale desiderare conditio-
natum non est sperare. ¶ Ad se-
cundum dico q̄ sicut charitas
in actu recto habet pro primo
obiecto Deum vt in se. ita etiā
in quocunque actu reflexo est
quodammodo principium ten-
dendi in Deum vt in se. princi-
pium enim actus recti est prin-
cipium omnium actuum reflexo-
rum tendentium in finem vl-
timum sub eadem ratione. sicut
ergo ex charitate diligo Deū in
se, ita ex charitate diligo me di-
ligere Deū in se. quotiescunq;
igitur reflecto nunq̄ habeo ob-
iectū vt commodū mihi, sed tñ

bonū infinitū, vt in se bonū, & C
ille est actus pfecte meritorius
in desiderando beatitudinē nō
vt cōmodū sibi, sed vt est perfe-
ctus amor Dei, vt in se boni. con-
cedo igit. q̄ eodē quo amo cō-
cupisco bonū amato, sed nō cō-
cupisco quodcūque bonū, sed
bonū cōmodi, quod principaliter
terminatur ad illud bonum,
qd ex charitate diligo in se, hoc
est, q̄ cuicunque amato concu-
pisco amare Deū pp se. i. inquan-
tū est bonū in se, non inquantū
bonū huic. ¶ Ad tertiū dico q̄
beatitudo in vniuersali est ex na-
turalib⁹ cōcupita ex affectione
cōmodi, quia fm Anf. de cōcor.
cap. 10. vel 9. Commoda nolle
non possumus. sed beatitudo in
particulari non est sufficienter
ex naturalibus concupita, sed ē
cū spe acquisita sed nec sic per-
fectissime & sufficientissime si-
ne spe & charitate infusa, quem
admodum dictum est de fide
acquisita, qua non perfectissi-
me assentitur sine fide infusa.
¶ Ad quartum concedo q̄ vo-
luntas meritorie desiderans ha-
bet duos actus, vnū sperandi eli-
citū a spe, aliū imperantē illum
elicitem a charitate, nec est in-
conueniens in actibus subordi-
natis plures in eē vni, immo for-
te est necessarium scientem cō-
clusionem dum actu speculatur
scientifice intelligere simul
principium & amantem ordina-
ta illud quod est ad finem vten-
do simul frui sine.
AD ARGVMENTA. Pro
prima via q̄ vñ sequi rōnē natu-
ralē. Rñderi pōt q̄ hic est neces-
saria pluralitas. ¶ Et ad primam
probationē in oppositū patet ex
dictis, quia concupiscere hic. s.
huic ibi sistēdo nō pōt esse act⁹
cuius.

A ciuſdē virtutis cuius eſt velle illud ordinare in ſe, ſed concupiſcere hic huic vt p hoc ille tēdat in illud vt eſt bonū in ſe ſit act⁹ eiufdem virtutis. ¶ Quod addit de amicitia acquiſita poſſet dici, q illa ſ. acquiſita & inſuſa eſt alius & alius habit⁹ formaliter. ¶ Quod additur poſtea de habitu ſpei & de certitudine ſperātis dico, q illa præcedit actum ſpei & deſperationis. non enim efficaciter & abſolute deſiderat niſi poſſibile attingi. ideo pſuadet deſperanti, vt credat, non vt diligat, quia prima radix huius erroris. ſ. q non abſolute deſiderat nec efficaciter, non eſt in voluntate ſed in intellectu, quia ſi intellectus non oſtendit illud efficaciter tanquā deſiderandum. ¶ Per idem patet ad illud de vniuerſali & particulari, quia credere me iuſtum ſinalliter ſaluādū non eſt niſi fides applicata ad aliquid particulare. ſed deſiderare hoc eſt actus ſpei. ¶ Sed tunc obijciunt. igitur deſiderare alteri proximo bonum eiufdem rationis eſt actus ſpei, immo quod plus eſt velle bonum præſens eiufdem rationis b. Petro erit actus ſpei quod eſt abſurdum. Reſponſione quære.

Aduerte quia iſta replica quam non ſoluit doctor, ſoluitur per diſtinctionē actus ſpei, qui dicitur q eſt deſiderare, per quam particulam ſoluitur ſecunda replica, quia intelligitur q non ſit præſens licet abiens, & ideo non dicitur ſpes ſi ſit de præſente. ¶ Ponebatur etiam deſiderare bonum infinitum in eſſe mihi a Deo. & per illud mihi qd eſt circumſtantia qui. ſoluitur prima replica & totum argumentum, quia non eſt ſpes

deſiderando alteri bonum, C ſed potius eſt charitas vel amor *deſiderans* acquiſitus. ſed infra diſtinctionē. *deſiderans* 31. vide expreſſe intētionē doc.

A D PRIMVM principale dico quod nomina ſunt impoſita ad placitum. vnde ſpes poteſt imponi, & impoſita eſt ad ſignificandum talem paſſionem ipeſſam appetitui ſenſitui ex delectabili præſente non in ſe, ſed in phantaſia. quod ſi eſt in ſe præſens natum eſſet imprimere delectationem, ſicut ex alia parte. malū præſens in imaginatione imprimi timorem. præſens in ſe imprimi dolorem, hoc modo concedo, q ſpes non eſt virtus moralis nec theologica, tamen idem nomen poteſt ſignificare habitum prædictum cuius eſt inclinare in talem actum, qui eſt deſiderare bonū infinitum eſſe mihi bonum a Deo liberaliter conferre ex meritis quæ habeo vel mihi ſpero. ¶ Ad ſecundum, licet dicatur q non eſt medium participans extrema, ſed diminuens vel eliminans ea. Poteſt tamen concedi q virtus theologica eſt proprie media non ex parte obiecti, ſed ex parte exceſſus qui poteſt eſſe in actu, virtus quidem moralis habet exceſſum & defectum non tantum ratione modi actus, ſed etiam ratione obiecti in quod tendit actus, non ſic theologica, quia obiectum in quod tendit eſt infinitum. Sed in hoc po- teſt tendere actu immoderato aut in maius aut in minus. virtus autem moderatur vt medio modo tēdat in illud. Et hoc modo poteſt concedi fides eſſe media inter leuitatem, qua quis nimis firmiter aſſentit ei qd nō eſt eſt credendum iuxta illud. Qui

*Ad idem
vol.*

Qui

A cito credit levis est corde. & interperitiam qua quis nimis resistit credendis nolens alicui assentire nisi per rationem naturalem ostendatur. sic etiā nimio amore pōt q̄s tendere in ali-

Vlt. 3. quod diligibile. & nimis reniſſe, ſcilicet non in nimis bonū nec in nimis verū poſſit aliquis amādo & credendo tendere in Deū. Téperātia vera moralis requirit mediū vtroque modo, quia poſteſt in obiectum excedens & deſiciens & tendere pōt actu deſiciente & excedente. & ille ſecūdus modus eſt communis virtuti morali & theologice, primus non. ¶ Ad tertiu patet ex dictis in q. de fide & etiam in hac. q. quia non pōt probari naturali rōne q̄ ſic aliqua virtus ſic inſuſa, q̄ actus quos experimur in nobis poſſunt ineſſe eiūſdē rōnis, & forte cō pfecti dato q̄ nul-

la virtus inſuſa eſſet, ſed credendo aliquā virtutē inſuſam eſſe teneſ q̄ actus nō eſt ita pfectus ſine ea ſicut et̄ ea, licet. n. ſpe ac q̄ ſita poſſit aliq̄s ſperare a deo p miſſa, ſicut & fide acq̄ſita credere illa, in nata eſt eē aliqua virt⁹ p̄ficiēs portionē ſuperiorē voluntatis in deſiderādo bonū inſinū ſibi, qua habita pfectius deſiderat illud bonū q̄ ſine ea. ¶ Ad quartū dico q̄ voluntas habet duas affectiones & vtraque attingit Deū immediate. ſcilicet affectionē iuſtitia qua per actum amicitiaē rēdit in Deū immediate vt eſt bonū in ſe. & affectionē cōmodi qua per actū concupiſcentiaē tendit in Deū immediate vt eſt bonū hui⁹, & vterque actus pōt eſſe ordinatus & habere habitū inclinātē ad ipſum ē theologice, q̄a reſpicientem Deū immediate pro obiecto non

ſic ex parte intellectus, q̄a non eſt niſi vna potentia nata habere actū ſm attingentē Deum. ſ. intelligentia. & illa ſufficienter perficitur vno habitu tendente in verū cui aſſentiendū eſt propter reuelationē. Et per hoc patet ad illā obiectionē de partibus imaginis, quia & ſi ſint duę ptes imaginis ex parte intellectus & vna ex parte voluntatis, hoc non eſt, quia intellectus duplici actu elcito attingat obiectum voluntatis. memoria enim & ſi habeat actionē de genere actionis, non tamen habet actionem de genere qualitatis qua attingat Deum. ſed ſola intelligentia habet hui⁹ actionem qua eſt operatio circa tale obiectū. & pro tāto i intellectu eſt ratio parentis, cui competit actio de genere actionis & produci, q̄ duo repræſentant in diuinis patrem & filium, in voluntate aut non eſt talis ratio originandi natura liter ſed libere. & in quantum habet rōnem originantis pōt poni voluntatē concurrere cū memoria, ſicut dictum eſt diſtin. 3. primi lib. q. vlti. Dico igitur breuiter q̄ iſti habitus non correſpondent partibus imaginis, ſed tantum ſunt duę potentia, quarum eſt attingere Deum immediate per actus elicitos, tales autem ſunt intellectus, qui vt diſtinctus per vnicum actum elicitum immediate attingit Deum credēdo, & voluntas vt hūis rōnem affectionis iuſtitia & cōmodi amando, & ſperando.

A D A R G V M E N T A.

Pro illa opi. qua ponit charitatem in concupiſcibili & ſpem in irraſcibili, quæ ponuntur ad pbandum diſtincti irraſcibilis & concupiſcibilis in voluntate vbi forte

Idem dist.
31. ad fi.
A forte concedetur distiu. illarum
correspondens dist. virtutū mo-
ralium perficiendum volunta-
tem, vt dicitur distin. 34. patebit
ibi, sed ad propositū non est ne-
cessaria illa distin. ad hoc vt ille
duæ virtutes sint in voluntate,
immo spes est magis concupi-
scibilis accipiendo concupisce-
re strictē pro desiderare com-
modum concupiscendi absolute
enim sunt ambe ille virtutes
appetitiue theologice in concu-
piscibili, quia irascibilis non est
nata habere Deum pro imme-
diato obiecto, sicut tangit vnū
argumentum contra illam opi-
nionē rationē
Mon.
de irascibili. & tangetur infe-
rius in materia de virtutibus
moralibus.

CVM AVTEM CHRIS-
TIVS FIDEM ET
B. SPEM NON HABVE-
RIT &c.

DIST. XXVII.

QVÆSTIO VNICA.

*Vtrum sit aliqua virtus theologica
inclinans ad diligendum Deum
super omnia.*

21. 1.

Ca. 7.

IRCA distin. 27. in
qua magister agit
de charitate qua di-
ligimus Deū qua-
ritur vnum. Vtrum
sit aliqua virtus theologica in-
clinans ad diligendum Deum
super omnia. ¶ Quod non, quia
talis virtus esset quædam amicitia.
quod patet ex actu, quia eius
actus esset amare, sed secundū
philosophum. 8. Ethico. non est
amicitia ad Deum, quia Deus
incomparabiliter excedit & ta-

lis excessus secundum eum pro C
hibet amicitiam, quia amicitia
est inter aliquo modo aequales.
¶ Præterea. nulla virtus inclina-
tur in actum impossibilem ha-
benti, sed impossibile est nos ama-
re Deum super omnia. quod p-
batur dupliciter. ¶ Primo ex p.
Ethy. Amicabilia ad alterū men-
surantur ex his quæ sunt ad ip-
sum, mensuratum aut non exce-
dit mensuram in mensuris ac-
ceptis cum perfectione. igitur
amicitia ad alterum non ex-
cedit illam quæ est ad seipsum.
¶ Secundo, quia amicitia funda-
tur super vnitatem. impossibile
autē est aliquid esse eque vnā
amanti sicut ipsemet sibi. ¶ Præ-
terea. homo sine virtute potest
diligere Deum super omnia. igitur
tūc nō est ad hoc necessaria vir-
tus theologica. probatio antee-
dentis, quia cum habitu potest, sed
habitus non dat posse simplici-
ter, quia tunc esset potentia. tū
etiam quia ex naturalibus po-
test aliquo frui & non necessa-
rio inordinate, non autem frui-
rio est ordinate circa aliud obie-
ctum a Deo, ergo &c. ¶ Præterea.
ex actibus diligendi Deum su-
per omnia frequentatis potest
acquiri habitus similis inclinans
ad diligendum Deum super om-
nia. igitur charitas non potest
in esse habenti talem habitum,
quia si sic. tunc duo habitus eius-
dem speciei inessent eidē. quod
videtur inconueniens. antee-
dens patet. quia si ex præceden-
ti ratione conuenit Deum dili-
gere ex naturalibus super om-
nia, ex talibus actibus potest ac-
quiri habitus quo conuenit sic
agere. ¶ Nec potest dici quod isti
duo habitus se comparantur. quia
sunt alterius speciei. ppter
cau-